

Han har jobbet dag og natt

Vivat Tangugsorn reiste hjem til Bangkok i Thailand rett før jul. Vel et halvt år etter at han var ferdig med doktorgraden ved Det odontologiske fakultet i Oslo, der han arbeidet med snorking eller mer presist; søvnapné. Men det har ikke blitt mye tid til snorking for ham personlig. Før han tok fatt på doktorgradsarbeidet lovet han sin første veileder, Olaf Krogstad: I will work day and night, sir! Det løftet har han holdt.

Den arbeidssomme Vivat Tangugsorn var ferdig utdannet tannlege i Bangkok i 1987. I 1989 –90 studerte han oral kirurgi i Innsbruck, Østerrike. Første gang han kom til Norge var i juni 1991, og i januar 1994 reiste han hjem med mastergrad og spesialistutdanning i kjeveortopedi. Og så kom han altså tilbake til Oslo i september 1998 for å ta doktorgraden. Den var i boks i mai 2001. Han somler ikke, den karen. Ikke ligger han på latsiden og hviler på laurbærene heller. To dager etter disputasen her i mai dro han til Amsterdam for å avlegge en internasjonal eksamen i kjeveortopedi for The Royal College of Surgeons i Edinburgh.

– Hva er hovedkonklusjonene fra doktorgradsarbeidet ditt?

– Ved hjelp av avansert statistikk har jeg tatt for meg 100 middelaldrende menn med diagnosen søvnapné og funnet at det er en sammenheng mellom deres plager og en avvikende plassering av kjevene, en mer tilbake-liggende både over- og underkjeve, som gjør at rommet bak svelget blir trangere. Dette fører i første omgang til snorking, og hvis det blir mer uttalt til pustestopp. Det er det som heter apné. At man slutter å puste i opptil ett minutt. En mulig behandlingsmåte som har hjulpet mange pasienter, er en skinne eller plate som de kan bruke om natten og som skyver underkjeven

Vivat Tangugsorn reiste tilbake til hjemlandet Thailand rett før jul, med en odontologisk doktorgrad fra fakultetet i Oslo, som viser at det er sammenheng mellom søvnapné og avvikende plassering av kjevene.

frem og dermed åpner luftveien. En siste utvei kan være kjeveoperasjon, der både under- og overkjeven flyttes fremover.

De mest plagede pasientene kan ha inntil 60 pustestopp i løpet av en time. Da begynner det å virke inn på hele kroppen, fordi surstoffmetningen i blodet går ned, forteller Vivat og fortsetter:

– Dette er ikke bare farlig for pasienten selv, men også for omgivelsene. I og med at de får disse pustestoppene, så synker oksygeninnholdet i blodet og da trer overlevelsesfunksjonen inn. Pasienten våkner brått flere ganger i løpet av natten, noe som gjør søvnen fragmentarisk. Man får rett og slett ikke skikkelig nattesøvn, og dette gjør

Hva er obstruktiv søvnapné syndrom (OSAS)

Apné kommer fra gresk og betyr «ingen luft», obstruktiv betyr hindring. I praksis betyr dette at de øvre luftveiene, spesielt de bløtteste strukturene i svelget har en tilbøyelighet til å klappe sammen og derved stenge av for luftstrømmen til lungene når vi trekker pusten under søvn. Oksygeninnholdet i blodet synker, pulsen stiger og kroppen settes i alarmberedskap. Dette medfører økt muskelaktivitet for å få sugd nok luft ned i lungene, gir hyppige oppvåkninger samt fysisk og psykisk tretthet. Tretthet er, sammen med snorking og pustestopp kardinalsymptomene på OSAS. Omkring tre prosent av voksne mennesker har OSAS. (Fra www.nettdoktor.no) For å diagnostisere søvnapné må pasienten i et søvnlaboratorium, som blant annet finnes ved Ullevål sykehus.

at man blir sliten og søvnnig om dagen. En konsekvens av dette er at man blant annet representerer en fare i trafikken. En undersøkelse fra Sverige hevder at 24 prosent av trafikkulykkene i nabolandet er forårsaket av personer med søvnapné.

Professor Olaf Krogstad, som trer støttende til og oversetter og forklarer underveis, kan fortelle at forfatteren Alexander Kielland hadde en alvorlig grad av søvnapné. – Det sies at han døde av det, men det var nok en kombinasjon av at han også både spiste og drakk godt, så vidt jeg har skjønt, sier Krogstad og forklarer: – Dette kan gi en ond sirkel. Trettheten fører til passivitet og lite bevegelse på dagtid, som igjen gir overvekt og høyt blodtrykk. Fenomenet søvnapné ses som oftest hos middelaldrende menn. Langt sjeldnere hos kvinner. Det kan imidlertid også forekomme tilfeller hos spedbarn, noe som muligens kan forklare enkelte tilfeller av krybbedød.

Vi møter Vivat Tangugsorn en mørk novemberettermiddag i Oslo. Rett før han skal hjem til solvarme Thailand for

å arbeide med forskning og undervisning ved Manidol University i utkanten av Bangkok. Han blir nok en viktig ressurs for det faglige miljøet i hjemlandet. Med sine 61 millioner innbyggere utdanner de 500 nye tannleger hvert år i Thailand, fordelt på åtte læresteder. Utdannelsen tar seks år. – Vi har mer klinikk i utdanningen, forteller Tangugsorn, som gleder seg til å komme hjem. – Jeg blir aldri vant til denne kulda, hutrer han. – Det skal bli hyggelig å se litt mer til familien også. Kona for eksempel. Han har vært hjemme hver sommer, og hun har vært i Norge fra tid til annen i løpet av disse årene, men det begrenser seg selvsagt, når hun er lege og fullt beskjeftiget med sin jobb i Bangkok.

Men han kommer tilbake. Vivat Tangugsorn håper på et fortsatt nært samarbeid med fakultetet i Oslo, som han med asiatisk høflighet fremhever som et av de beste odontologiske læresteder i verden og et av de fremste innen forskning.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Nyhet

Revolusjonerende bedøvelses-teknikk

The Wand - computerstyrt lokalbedøvelse

“The Wand - a new perspective on local anesthesia that will ultimately benefit you and your patients.”

Wayne Williams, BDS, MChD,
London

unident

Postboks 362 • 3193 Horten
Tel 33 03 57 70